TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Nền tảng chiến lược để ASEAN thiết kế khu vực trong dài hạn

18:18 11/06/2026

Diễn đàn Tương lai ASEAN 2026 (AFF 2026) vừa diễn ra tại Hà Nội là nền tảng chiến lược để ASEAN tư duy vượt ra ngoài việc quản lý khủng hoảng, hướng tới thiết kế khu vực trong dài hạn; đồng thời nâng cao vị thế ngoại giao của Việt Nam. Đây là đánh giá của nhà phân tích an ninh, đối ngoại Collins Chong Yew Keat, Đại học Malaysia trong trao đổi với phóng viên TTXVN tại Kuala Lumpur ngày 11/6.

Diễn đàn Tương lai ASEAN gửi đi thông điệp mạnh mẽ về tinh thần đoàn kết, tự cường và khát vọng phát triển của ASEAN

Theo ông Collins Chong Yew Keat, AFF 2026 phản ánh nhu cầu của ASEAN trong việc hành động với sự thống nhất, tư duy và tham vọng thực tiễn hơn trong bối cảnh bất ổn địa chính trị sâu sắc, phân mảnh kinh tế, gián đoạn công nghệ và áp lực chuyển đổi khí hậu - năng lượng. Chương trình nghị sự của AFF 2026 cho thấy rõ điều này qua 5 nội dung thảo luận chính: Khả năng phục hồi và thống

nhất, động lực của các cường quốc, ngăn ngừa xung đột, ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) toàn diện, an ninh năng lượng và các mô hình phát triển mới cho nền kinh tế ASEAN.

Thông điệp quan trọng đã được Thủ tướng Lê Minh Hưng đưa ra đó là ASEAN phải chuyển từ vai trò bên tham gia thụ động vào các xu hướng toàn cầu thành lực lượng tích cực định hình các chuẩn mực và tiêu chuẩn toàn cầu. Thông điệp của AFF 2026 đã định vị lại ASEAN như bên chủ động thiết lập chương trình nghị sự: Một trung tâm đối thoại, điểm nhấn hợp tác và điểm tựa tin cậy trong trật tự toàn cầu bị chia rẽ.

AFF 2026 đã thể chế hóa vai trò của Việt Nam như tác nhân mang tính xây dựng và hướng tới tương lai trong ASEAN. Diễn đàn đã quy tụ các nhà lãnh đạo chính phủ, các nhà hoạch định chính sách, học giả, doanh nghiệp, đại diện thanh niên, tổ chức xã hội, đảng chính trị và chính quyền địa phương. Thiết kế toàn diện này rất quan trọng cho việc xây dựng cộng đồng ASEAN. Theo chuyên gia Malaysia, tác động của AFF 2026 đối với việc xây dựng cộng đồng ASEAN nằm ở 3 lĩnh vực.

Thứ nhất, AFF củng cố cơ sở hạ tầng trí tuệ và chính sách của ASEAN. ASEAN giúp thu hẹp khoảng cách giữa các văn kiện tầm nhìn và việc thực hiện trên thực tế, bằng cách đưa ra các khuyến nghị, ý tưởng mới và sự tham gia liên ngành. Các khuyến nghị từ kỳ AFF trước đây được phản ánh trong các văn kiện của Hội nghị cấp cao ASEAN, cho thấy diễn đàn đang dần trở thành sự bổ sung hữu ích cho các quy trình chính thức của ASEAN.

Thứ hai, AFF 2026 củng cố chương trình nghị sự lấy con người làm trung tâm của ASEAN. Bằng cách thu hút thanh niên, khu vực thành thị, doanh nghiệp, giới học thuật và tổ chức xã hội, AFF 2026 giúp chuyển ASEAN từ một dự án ngoại giao thành cộng đồng khu vực sống động. Điều này rất quan trọng vì bản sắc ASEAN thường yếu hơn bản sắc dân tộc ở hầu hết các quốc gia thành viên. Việc xây dựng cộng đồng đòi hỏi người dân phải thấy ASEAN có liên quan đến việc làm, giáo dục, tiếp cận kỹ thuật số, khả năng chống chịu biến đổi khí hậu, đời sống đô thị, sự di chuyển và an ninh.

Thứ ba, AFF 2026 đóng góp vào khả năng phục hồi chiến lược của ASEAN. Đông Nam Á đang đối mặt với tương lai các cú sốc bên ngoài sẽ liên tục xảy ra: chiến tranh, hạn chế thương mại, kiểm soát công nghệ, gián đoạn năng lượng, mất an ninh lương thực và biến động tài chính. Do đó, việc xây dựng cộng đồng ASEAN phải vượt ra ngoài ý nghĩa biểu tượng, mang lại khả năng phục hồi thể chế, năng lực phòng chống khủng hoảng, kết nối nội khối mạnh mẽ hơn và tiếng nói chung rõ ràng hơn về các quy tắc định hình khu vực.

Nhìn chung, giá trị chính của AFF 2026 là thúc đẩy ASEAN tư duy xa hơn. Tuy không lập tức giải quyết được những hạn chế về cấu trúc của ASEAN, đặc biệt về sự đồng thuận và sự phát triển không đồng đều, nhưng AFF 2026 tạo ra không gian cần thiết cho tầm nhìn chiến lược, xây dựng lòng tin khu vực và đổi mới chính sách. Đối với Việt Nam, AFF 2026 nâng cao vị thế ngoại giao. Đối với Malaysia, diễn đàn lần này mang lại sự tiếp nối từ các ưu tiên trong nhiệm kỳ Chủ tịch ASEAN 2025.

Đối với toàn ASEAN, AFF 2026 củng cố ý tưởng rằng Cộng đồng ASEAN phải được xây dựng không chỉ thông qua hội nghị cấp cao và các tuyên bố, mà còn thông qua đối thoại khu vực bền vững, toàn diện và hướng tới tương lai.

Theo TTXVN